

En infrastruktur för framtiden

Inledning

Infrastruktur har inget egenvärde i sig utan är ett medel för ett välfungerande samhälle i människors vardag. En väl utbyggd, tillförlitlig och tillgänglig infrastruktur är en förutsättning att vi ska kunna pendla till jobb och studier och fritidsaktiviteter, samtidigt som företag och industri får möjlighet till effektiva transporter och kompetensförsörjning.

Infrastruktur handlar om hållbar ekonomisk tillväxt, jämlikhet och jämställdhet. Det handlar vidare om att hålla samman stad och landsbygd och att alla i Sverige ska ha likvärdiga förutsättningar att bo, leva och verka i hela landet.

Inrikes transporter står för en tredjedel av de totala utsläppen av växthusgaser, varav majoriteten kommer från vägtrafik. För att kunna minska dessa utsläpp, och leva upp till klimatlagen som innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2045, är satsningar på järnväg centrala. Den gröna omställningen innebär att fasa ut det fossila beroendet, flytta gods från väg till järnväg och få fler att välja kollektivtrafik.

Behovet av nya stambanor

Nya stambanor, mellan Sveriges tre storstäder, är avgörande för att öka kapaciteten på järnvägen för gods och persontransporter i Sverige. Beräkningar visar att 75% av resandet i allt väsentligt kommer ske mellan den nya järnvägens mellanliggande stationer. Arbetsmarknadsregioner vidgas och gynnar kompetensförsörjningen. Vidare kommer ny järnväg avlasta de befintliga stambanorna som är i behov av upprustning och underhåll. Nya stambanor kommer stärka Jönköpings län, med sin strategiska position mitt i södra Sverige. Jönköping blir en nod i ett nytt system med effektiva transporter på järnväg där Linköping-Jönköping-Borås-Göteborg knyts samman.

När Fehmarn Bält-förbindelsen står klar 2029 kommer trycket på svensk infrastruktur att öka ytterligare, vilket kräver investeringar redan nu för att möta kommande behov.

Jönköpings län är ett av Sveriges största exportlän som kännetecknas av många små och medelstora trä- och metallföretag. Här finns också en stark och växande logistiknäring.

Den mest prioriterade investeringen på järnvägssidan i Jönköpings län är elektrifiering av sträckorna Värnamo-Jönköping och Värnamo-Nässjö samt ny järnvägssträcka Byarum-Tenhult. Syftet är att öka kollektivtrafikresandet mellan länets största huvudorter samt att möta Region Jönköpings läns upphandling av nya elektrifierade tåg.

Detta projekt finns med i nuvarande nationell plan för infrastrukturen med medfinansiering av regionen och berörda kommuner. Det är av största vikt att detta projekt finns med även i den kommande nationella planen för infrastruktur 2026-2037.

För Jönköpings län är det dessutom angeläget att fortsätta upprustning och underhåll av järnvägen Nässjö-Jönköping samt övrigt regionalt järnvägsnät.

Vägar och regional sammanhållning

För att hela Jönköpings län ska leva krävs också fortsatta satsningar på vägnätet. En fungerande infrastruktur på landsbygden är en förutsättning för att människor ska kunna bo kvar och verka där. Det handlar om att rusta upp länsvägarna, förbättra säkerheten med mitträcken 2+1 vägar och viltstängsel

Riksväg 40 är ett viktigt stråk för både person- och godstrafik. Här behöver sista etappen med motorvägsstandard mellan Ulricehamn och Jönköping prioriteras

En ekonomisk politik för satsningar på infrastruktur

Det finns ett tydligt samband mellan investeringar i infrastruktur och ekonomisk tillväxt. Därför behövs en ekonomisk politik som skapar utrymme för långsiktiga investeringar i infrastruktur. Med rätt prioriteringar kan vi skapa de resurser som krävs för satsningar som inte bara förbättrar dagens infrastruktur, utan också bygger ett hållbart samhälle för kommande generationer. Ökad kapacitet

och förbättrat underhåll på väg och järnväg stärker näringslivets konkurrenskraft och tillväxt samt näringslivets behov av kompetensförsörjning. Om företagen kan växa och fler jobb skapas bidrar det till ökade resurser att fördela till den gemensamma välfärden – skola, vård och omsorg. Klassisk socialdemokratisk politik helt enkelt!

År 2012 varnade Konjunkturinstitutet för att satsningarna på infrastruktur som mellan åren 1993-2012 uppgick till 1 procent av BNP var på väg att sjunka. Under tioårsperioden mellan 2013-2022 har infrastruktursatsningarna legat på 0,7 procent av BNP. Samtidigt har Sveriges befolkning sedan mitten på 1990-talet vuxit med drygt 1,5 miljoner.

Både satsningarna på nybyggnation och underhållet av den befintliga infrastrukturen har under lång tid varit otillräckligt och bristfälligt. För att möta dagens och morgondagens behov krävs ökade resurser, både för att minska den växande underhållsskulden och för att möjliggöra nya infrastruktursatsningar. Därför behövs ett tydligt mål i form av satsningar på infrastruktur som andel av BNP.

Socialdemokraterna beslutade på partikongressen 2021 att vara öppna för att lånefinansiera vissa strategiska infrastrukturprojekt med stor klimatnytta. Med tanke på de utmaningarna Sverige står inför är det angeläget att staten också använder lånefinansiering för att investera i infrastruktur. Men utöver mer resurser till infrastruktur krävs det också en betydligt starkare kostnadskontroll. Det kan inte vara fri dragningsrätt på skattebetalarnas pengar. Sverige har det mest avreglerade järnvägssystemet i Europa. Privatiseringar med upphandlingar och ett Trafikverk som avhänt sig mycket av den konkreta infrastrukturkompetensen för att istället bli en ren beställarverksamhet har vår infrastruktur blivit fragmentiserad där helhetssynen saknas. Det duger inte! Vi måste göra upp med marknadsmisslyckandena även på infrastrukturområdet och säkerställa samhällsintresset före vinsten och statens ansvar för rådigheten när det gäller strategisk infrastruktur. Detta är inte minst viktigt ur ett beredskaps- och säkerhetsperspektiv, Sveriges NATO-inträde och en alltmer osäker omvärld.

Att inte satsa på infrastruktur har också ett pris. Bristen på kapacitet och bristande underhåll på järnväg och väg innebär inte bara förseningar och ineffektivitet i transportsystemet, utan också ökade kostnader för företag och industri, liksom för samhället i stort.

Mycket tid och resurser läggs ner länets kommuner och regionen när det gäller att ta fram planer och projekt för kommande investeringar och underhåll. Det är därför viktigt att planering och projekt, som idag finns med i beslutade planer, i allt väsentligt ligger fast.

Politisk samsyn i infrastrukturfrågor

För att möta infrastrukturens långsiktiga behov krävs politisk samsyn i de stora strategiska framtidsfrågorna. Det är förödande för Sveriges utveckling om stora beslut, som har avgörande betydelse på sikt, rivs upp efter varje val. Precis som i strategiska frågor som rör pensioner eller försvar behöver vi en långsiktig, hållbar politik även för infrastrukturen. Det bör därför inrättas en parlamentarisk grupp inrättas med uppgift att lägga fast inriktningen för Sveriges infrastrukturplanering och säkerställa att besluten står sig över tid. Detta skulle ge en större stabilitet och kontinuitet i arbetet, något som är nödvändigt för att genomföra de stora samhällsprojekten som exempelvis nya stambanor.

Avslutningsvis

Socialdemokraterna i Jönköpings län ser satsningar på infrastruktur som avgörande för att stärka länets och Sveriges konkurrenskraft, bidra till den gröna omställningen och skapa rättvisa förutsättningar för alla invånare, oavsett var vi bor. För att lyckas med detta krävs en politik som tar långsiktigt ansvar och skapar utrymme för investeringar. Infrastruktur är en förutsättning för att näringslivet ska kunna växa och skapa jobb, vilket i sin tur ger resurser till den gemensamma välfärden – skola, vård och omsorg. Stora framtidsinriktade infrastrukturprojekt handlar om

samhällsbyggnad och det är Socialdemokraterna, mer än något annat parti, som har kraften, modet och viljan att ta sig an denna utmaning.

Socialdemokraterna i Jönköpings län ska verka för att:

Den nationella infrastrukturbudgeten fördubblas

Använda lånefinansiering för att finansiera särskilda stora infrastrukturprojekt med klimatnytta

Bygga nya stambanor i ett sammanhållet system som kompletterar och avlastar dagens järnvägsnät

Projekt i nuvarande (2022-2033) nationell och regional plan för infrastruktur, i allt väsentligt, ligger fast för att säkerställa långsiktiga planeringsförutsättningar

Tillsätta en parlamentarisk beredning för att säkerställa långsiktig och hållbar infrastrukturplanering